Ystävyyskuntasuhteiden solmiminen ukrainalaisen Tulchynin kaupungin alueyhteisön kanssa

Kunnanhallitus 23.11.2026
2564/00.05.00/2026

Valmistelija Röntynen Antti-Pekka, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Kuntaan on tullut Ukrainan suurlähetystöstä aloite ystävyyskuntasuhteiden solmimisesta Tuusulan kunnan ja ukrainalaisen kunnan tai kaupungin kanssa. Asiasta on käyty keskusteluja yhdessä Tuusulan kunnan, Ukrainan suurlähetystön edustajan ja Ukrainalaisten Yhdistys Suomessa ry:n välillä. Kunnalle on ehdotettu ystävyyskuntasuhteiden solmimista ukrainalaisen kunnan tai kaupungin kanssa ja ehdotuksena on tullut ukrainalaiselta osapuolelta, että kyseinen kaupunki olisi Tulchyn. Tulchynin kaupunki on Tuusulaa pienempi, mutta koko alueelle (kaupungin alueiyhteisö) asuu lähes Tuusulan kunnan asukasmäärän verran asukkaita. Alueella on vahvat perinteet kulttuurissa ja säveltäjä Mykola Leontovych asui kaupungissa 1900-luvun alussa ja sävelsi keskeisiä teoksiaan kaupungissa asumisaikanaan.

Tulchyn sijaitsee Vinnytsian oblastissa Podolian alueella Ukrainassa. Se toimii sekä Tulchynin kaupungin alueyhteisön että Tulchynin piirikunnan hallinnollisena keskuksena. Tulchyn tunnetaan erityisesti historiallisesta rakennusperinnöstään. Kaupunkikuvassa näkyy vahvasti Podolian ja entisen Puola-Liettuan alueen historia. Näkyvimpiä maamerkkejä on Potockin palatsikokonaisuus.

Suomalaisen kuntayhteistyön kannalta verrannollinen hallintotaso on kaupungin alueyhteisö (hromada). Se vastaa toiminnallisesti lähimmin suomalaista kuntaa. Tulchynin kaupungin alueiyhteisöön kuuluu itse kaupungin lisäksi suuri määrä ympäröiviä kyliä ja taajamia. Yhteisön väkiluvuksi ilmoitetaan noin 44 500 asukasta, joista kaupunkiväestöä noin 20 600. Toki nämä väkiluvut ovat sotaa edeltävältä ajalta.

Tulchyn sijaitsee noin 270 kilometriä Kiovasta lounaaseen. Vastaavasti Odessaan on Tulchynistä noin 310 kilometriä kaakkoon ja edelleen Moldovan rajalle 80 kilometriä lounaaseen.

Ystävyyskuntasuhteiden yhteistyömuotoja voisivat olla kuntahallinto, julkishallinto ja julkisten palvelujen kehittäminen; koulutus, varhaiskasvatus, nuorisotyö ja koulujen välinen yhteistyö ja vaihdot; kulttuuri, kulttuuriperintö, kirjastot, liikunta ja yhteisöjen hyvinvointi; ympäristönsuojelu, ilmastotyö, energiatehokkuus ja kestävä maankäyttö; paikallinen ja alueellinen kehittäminen, yrittäjyys, matkailu ja paikallisten organisaatioiden välinen yhteistyö; digitalisaatio, innovaatiot, tiedonhallinta sekä kunnallisten palvelujen häiriönsietokyky ja jatkuvuuden turvaaminen; kansalaisyhteiskunnan yhteistyö ja ihmisten väliset yhteydet; sekä jälleenrakentaminen ja elpyminen.

Tuusulalla on tällä hetkellä ystävyyskuntia muissa Pohjoismaissa ja Baltiassa sekä Venäjällä. Hyökkäyssodan alkamisen jälkeen Venäjään ei ole enää pidetty ystävyyskuntasuhteita yllä.

Paikallishallinto Ukrainassa

Ukrainassa eri hallinnon tasot ovat seuraavat:

Hallinnon taso	Selite
Tulchynin kaupunki	Keskustaajama (noin 14 000 asukasta)
Tulchynin hromada (kaupungin alueyhteisö)	Kunta, varsinainen paikallishallinto (noin 40 000 asukasta)
Tulchynin raion	Laaja valtion aluehallinnon/ seudulinen piiri (noin 150 000 asukasta)
Vinnytsian oblast	Maakuntaa huomattavasti vahvempi aluehallinto

Ukrainassa on vuonna 2014 käynnistetty desentralisaatiouudistus, joka on siirtänyt järjestelmän painopistettä valtiolta hromadalle. Nyt seuraavassa vaiheessa ratkaistaan entistä tarkemmin, mitkä tehtävät kuuluvat hromadalle, raionille, oblastille ja valtiolle sekä millä resursseilla ne hoidetaan.

Edelleen tämän vuoden aikana (2026) Ukrainan parlamentti hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä hallituksen lakiesityksen (nro 14412), jonka pitäisi määritellä nykyistä järjestelmällisemmin toimivallan jakamisen periaatteet valtion, alueellisen ja paikallisen hallinnon välillä.

Tavoitteena esityksessä on määritellä muun muassa:
- mitkä tehtävät kuuluvat millekin hallinnon tasolle
- millä perusteilla ne sijoitetaan tietylle tasolle
- miten valtio voi delegoida tehtäviä paikallishallinnolle
- miten eri hallintotasot koordinoivat toimintaansa
- millä rahoituksella, henkilöstöllä ja tiedolla tehtävät hoidetaan.

Ukraina rakentaa siis parhaillaan vielä selkeämpää monitasohallinnon mallia. Tuusulan ja Tulchynin yhteistyön kannalta desetralisaatiouudistus on myös mielenkiintoinen, sillä Suomessa jo vakiintuneita kunnallisen itsehallinnon käytäntöjä voidaan soveltaa rakenteisiin, joita Tulchynissa ja muualla Ukrainassa parhaillaan vahvistetaan.

Ystävyyskuntatoiminta yleisesti

Suomalaisilla kunnilla on noin 900 ystävyyskuntaa noin 30 eri maassa. Lähes kaikilla suomalaisilla kunnilla (noin 90 %:lla) on vähintään yksi ystävyyskunta. Aktiivisinta ystävyyskuntatoiminta on perinteisesti ollut Suomen lähialueilla: Pohjoismaissa, Venäjällä ja Baltian maissa. Venäjän hyökättyä Ukrainaan, suomalaiset kunnat ovat keskeyttäneet yhteistyönsä venäläisten kuntien kanssa.

Ystävyyskuntatoiminta on osa kunnan kansainvälistä toimintaa. Ystävyyskuntatoiminnan muotoja ovat perinteisesti olleet nuoriso- ja kulttuurivaihdot, oppilaitosten ja koulujen yhteistyö esimerkiksi leirikoulut sekä urheiluseurojen yhteistyö. Viime vuosina ystävyyskuntakuntatoimintaan on pyritty hakemaan konkreettisia, molempia osapuolia hyödyttäviä sektorikohtaisia toimintoja.

Ystävyyskuntatoiminnan avulla pyritään edistämään kunnan alueella toimivien yritysten kansainvälistymistä. Yhteistyössä onkin mukana useita alueen toimijoita: yliopistoja, ammattikorkeakouluja, yrityksiä ja kehitysyhtiöitä. Ystävyyskuntatoiminta tarjoaa hyviä mahdollisuuksia yhteistyöhön eri toimialoilla, se mahdollistaa hyvien käytäntöjen ja toimintamallien vertailua. Se myös edistää mukana olevien osapuolten kansainvälistymistä ja ymmärrystä vieraista kulttuureista.

Kuntaliiton helmikuussa 2026 julkaiseman tiedon mukaan suomalaisilla kunnilla oli tuolloin 24 ystävyyskuntaa Ukrainassa, kun ennen vuotta 2022 niitä oli neljä. Kuntaliitto pitää ystävyyskuntatoimintaa pitkäjänteisen jälleenrakennusyhteistyön kehyksenä.

Ystävyyskuntasuhteiden solmimisessa tehdään periaatepäätös valtuustossa ja sen jälkeen neuvotellaan yksityiskohdista siten, että sopimus voidaan ystävyyskuntien välillä allekirjoittaa tammikuun aikana.

Liitteenä on esitetty tämänhetkinen sopimusluonnos englanniksi ja suomeksi. Sopimuksiin voi tulla muutoksia neuvottelujen aikana ennen varsinaisen sopimuksen allekirjoittamista.

Lisätietoa Tulchynista: Tulchyn Territorial Community – Cities4Cities (linkki verkkosivuille).

Esittelijä

kansliapäällikkö Oksanen Annaliisa

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää solmia ystävyyskuntasuhteet ukrainalaisen Tulchynin kaupungin alueyhteisön kanssa ja valtuuttaa pormestarin neuvottelemaan lopullisesta yhteistyösopimuksesta.

Päätös